CANT Z-506B „Airone”

Wodnosamolot bombowy, torpedowy i rozpoznawczy CANT Z-506B „Airone”

Wodnosamolot bombowo- torpedowy CANT Z-506B ”Airone”

Historia konstrukcji

Wodnosamolot CANT Z.506B „Airone” został zbudowany w firmie Cantieri Riuniti dell’ Adriatico w Monfalcone koło Triestu. Konstruktorem był inż. Filippo Zappata.

W 1935 roku w wydziale lotniczym stoczni CRDA inż. Filippo Zappata opracował nowy wodnosamolot, początkowo w wersji szybkiego samolotu pasażerskiego, który oznaczono jako CANT Z.506A. Samolot ten został oblatany w dniu 19. 08. 1935 roku. Ponieważ spełniał on założone osiągi, podjęto ich produkcję.

W 1936 roku dowództwo włoskiej marynarki wojennej zwróciło się o zbudowanie wersji wojskowej wodnosamolotu CANT Z.506, podjęto wtedy pracę nad taką konstrukcją, którą oznaczono jako CANT Z.506B. Oblot tego samolotu nastąpił w lipcu 1936 roku i po wykonaniu niezbędnych badań rozpoczęto ich produkcję. W późniejszym okresie opracowano jeszcze wersje Z.506Bs i Z.506S

Wodnosamolot CANT Z-506B ”Airone” włoskiego lotnictwa morskiego

Wersje samolotu CANT Z.506:

- Z.506A – wersja pasażerska, wyprodukowano 38 egzemplarzy
- Z.506B Airone (pol. Czapla) – wersja wojskowa, samolot bombowy i torpedowy, wyprodukowano 324 egzemplarze
- Z.506Bs – wersja wojskowa, samolot rozpoznawczy, do osłony konwojów i ratowniczy, wyprodukowano 23 egzemplarze
- Z.506S – wersja specjalna dla ratownictwa morskiego, wyprodukowano 5 egzemplarzy

W II Rzeczpospolitej

Niepowodzenie z samolotami torpedowymi własnej konstrukcji Lublin R-XX i LWS-5 skłoniły Kierownictwo Marynarki Wojennej do poszukiwania odpowiedniego wodnosamolotu za granicą. Wśród wielu propozycji z różnych krajów wybrano nowoczesny wodnosamolot CANTZ.506B. W 1938 roku zamówiono 6 wodnosamolotów Z.506B z terminem dostawy na okres między 26. 06. 1939 roku, a 26. 07. 1939 roku. Budowę serii dla Polski rozpoczęto w lutym 1939 roku. W maju 1939 roku KMW planowało zamówić kolejnych 12 wodnosamolotów Z.506B. Dysponując 18 samolotami zamierzano utworzyć 2 eskadry torpedowo-bombowe i dalekiego rozpoznania (z zapasem maszyn w rezerwie). Dla eskadr planowana była budowa bazy na Helu. W kraju zamówiono

niezbędny pomocniczy tabor pływający dla zaopatrywania CANTów: motorówki, krypy paliwowe i krypy torpedowo-bombowe.

Pierwszy CANT został dostarczony z opóźnieniem, bo dopiero w dniu 27. 08. 1939 roku. Na cztery dni przed wybuchem wojny MDL otrzymał pierwszy nowoczesny samolot torpedowo-bombowy. Zgodnie z zamówieniem na pokładzie były 3 karabiny maszynowe kalibru 12,7 mm, ale bez amunicji. Samolot nie miał również wyrzutników bombowych, które zamierzano zabudować w kraju.

Podnoszenie samolotu CANT Z.506

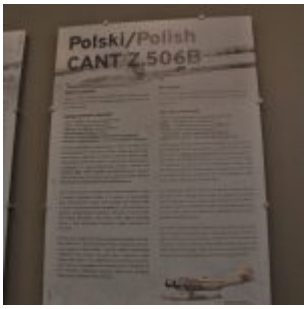
Po nalocie z pierwszego dnia wojny – 01. 09.1939 roku na bazę w Pucku, CANT został ewakuowany na Hel, gdzie był w ciągu dnia atakowany przez samoloty niemieckie. Następnego dnia o świcie samolot wystartował z zamiarem dotarcia do jeziora Siemień koło Parczewa. Było ono wybrane jako baza rezerwowa dla wodnosamolotów zakupionych we Włoszech. Zamierzano tam zabudować wyrzutniki bombowe SW i pozostałe wyposażenie, a ponadto wymienić bezużyteczne karabiny maszynowe SAFAT, na krajowe karabiny maszynowe PWU-FK. Po dramatycznym locie CANT wodował na Wiśle koło miejscowości Świerże Górne, a w dniu 06. 09. 1939 roku przeleciał na jezioro Siemień. Zakotwiczony na środku przy wyspie zamaskowany sieciami i gałęziami został wykryty 9 września i zaatakowany przez Niemców. W wyniku kolejnego ataku przez bombowce Heinkel He-111 ostrzelany i zbombardowany spłonął w dniu 11. 09. 1939 roku.

Licząc się z możliwością odebrania pozostałych pięciu

wodnosamolotów sformowano we Włoszech w dniu 12. 10. 1939 roku 1. Polską Morską Eskadrę Bombową. Organizacyjnie eskadra byłaby podporządkowana brytyjskiej Fleet Air Arm, bazując w porcie La Valetta na Malcie. Włosi byli wówczas skłonni jeszcze oddać samoloty, po uregulowaniu reszty należności. Do zrealizowania tego planu nie doszło wobec braku zainteresowania ze strony angielskiej. Polskie CANTy zostały włączone w skład lotnictwa włoskiego.

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Kraków, Muzeum Lotnictwa Polskiego

Konstrukcja samolotu

Dolnopłat wolnonośny o konstrukcji drewnianej i podłodziu metalowym. Załoga; 5 żołnierzy. Płat trójdźwigarowy z końcówkami demontowanymi do transportu koleją. Pokrycie sklejką klejoną z warstw brzozy i okoumé o zmiennej grubości, oklejoną płótnem i pokrytą impregnatem Arson. Lotki dzielone z klapkami wyważającymi. Klapy szczelinowe. Kadłub podłużnicowo; wręgowy. Pokrycie z forniru tulipanowca lub topoli w trzech i więcej warstwach oklejonych płótnem nasyconym stiukiem i Arsonem. Kabiny zakryte.

Usterzenie drewniane pokryte sklejką oraz płótnem impregnowanym i polakierowanym. Stery skompensowane aerodynamicznie przez cofnięcie osi obrotu. Ster wysokości dodatkowo odciążony powierzchniami rogowymi. Na sterach klapki odciążająco-wyważające.

Nadłodzie z rur stalowych okrągłych, oprofilowanych owiewkami. Pływaki duraluminiowe, każdy z sześcioma przegrodami niezatapialnymi.

Uzbrojenie samolotu: 3 karabiny maszynowe Breda SAFAT kalibru 12,7 mm: 1 stały pilota, 1 na obrotnicy w wieżyczce Breda M.1 i 1 strzelający do tyłu pod spód. Udźwig bomb: 1000 kg lub torpeda lotnicza 850 kg.

Wyposażenie samolotu: radiostacja pokładowa R.A. Model 350-1, radiogoniometr, pilot automatyczny Sperry, celownik Goerz Boykow, aparaty fotograficzne Eagle III i Eagle IV, 2 rakietnice Very, 2 lampy sygnalizacji optycznej, sprzęt ratunkowy.

Napęd samolotu: 3 silniki 9-cylindrowe, gwiazdowe, chłodzone powietrzem Alfa Romeo 128RC20 (albo Alfa Romeo 126RC) o mocy 589-626 kW (800-850 KM) każdy. Śmigła trójłopatowe duralowe Alfa o skoku zmiennym w locie. Osiem zbiorników paliwa miało łączną pojemność 4150 litrów. Trzy zbiorniki oleju, przy każdym silniku każdy o pojemności 93 litrów. Ponadto jeden dodatkowy zbiornik 40 litrów czystej benzyny dla przepłukiwania silników. Zbiorniki były wykonane z duraluminium, spawane wg patentu CRDA. Chłodnice oleju typu ulowego mieściły się w nosku skrzydła.

Dane techniczne CANT Z.506B

- Rozpiętość skrzydeł: 26 500 mm
- Długość samolotu: 19 300 mm
- Wysokość samolotu: 6700 mm
- Powierzchnia nośna: 86,0 m^2
- Masa własna samolotu: 8120 kg
- Masa użyteczna samolotu: 4000 kg
- Masa całkowita samolotu: 12 120 kg
- Prędkość maksymalna samolotu: 370 km/h
- Prędkość przelotowa: 320 km/h

- Czas wznoszenia na wysokość 1000 m: 2 min
- Pułap praktyczny: do 8000 m
- Zasięg maksymalny: do 2950 km

Bibliografia

1. http://www.samolotypolskie.pl/samoloty/626/126/CANT-Z-506B-Airone2
2. Andrzej Morgała: Samoloty w polskim lotnictwie morskim. Warszawa: Wydawnictwo Komunikacji i Łączności, 1985
3. https://pl.wikipedia.org/wiki/CANT_Z.506